

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การบริการสารนิเทศของห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ
ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในเขตกรุงเทพมหานคร
และปริมณฑล

ชื่อผู้เขียน : นางสาวศิริเวช รัตนสุวรรณ

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ปีการศึกษา : 2543

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุณีย์ กาศจำริญ ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ดร. สุวิมล อังควานิช
3. นางดวงจันทร์ พัคพันธ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์ วิธีการกำหนดนโยบาย และการดำเนินงานการบริการสารนิเทศ ตลอดจนสภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา และอุปสรรคของการบริการสารนิเทศของห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อเป็นแนวทางในการบริการสารนิเทศและความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม โดยทำการศึกษาจากหัวหน้างานบริการสารนิเทศของห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวม 86 แห่ง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 72 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 83.72

ผลการวิจัยด้านวัตถุประสงค์ วิธีการกำหนดนโยบาย และการดำเนินงานการบริการสารนิเทศพบว่า ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในองค์กร มีวิธีการกำหนดนโยบายในการให้บริการที่เป็นลายลักษณ์อักษร และมีลักษณะการดำเนินงานที่

คล้ายคลึงกัน ด้านสภาพปัจจุบันของการบริการสารนิเทศพบว่า ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศส่วนใหญ่เปิดให้บริการแก่บุคลากรภายในสังกัด และเปิดให้บริการแก่บุคคลภายนอกโดยไม่เสียค่าธรรมเนียมเข้าใช้ห้องสมุด แต่สิทธิในการรับบริการสารนิเทศของผู้ใช้จะแตกต่างกันไปตามผู้มีสิทธิเข้าใช้และประเภทของผู้ใช้ ซึ่งผู้ใช้ส่วนใหญ่คือ นิสิต/นักศึกษา มีจำนวนผู้เข้าใช้ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศโดยเฉลี่ย 378 คนต่อวัน โดยบริการยืม-คืนเป็นบริการที่มีผู้ใช้มากที่สุด สำหรับลักษณะของการให้บริการพบว่า มีการให้บริการทั้งระบบทำด้วยมือและระบบนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยควบคู่กันไป นอกเหนือจากการให้บริการภายในห้องสมุดแล้ว ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศยังมีความร่วมมือระหว่างห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศอื่นๆ ในลักษณะของการยืมระหว่างห้องสมุดมากที่สุด และมีการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดโดยการจัดทำคู่มือแนะนำห้องสมุด นอกจากนี้พบว่า ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

สำหรับปัญหาในการให้บริการพบว่า ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านทรัพยากรสารนิเทศในเรื่องทรัพยากรสารนิเทศมีราคาสูงขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาเรื่องทรัพยากรสารนิเทศไม่เพียงพอต่อการให้บริการ และปัญหาเรื่องงบประมาณจำกัด เมื่อพิจารณาตามประเภทของหน่วยงานพบว่า ห้องสมุดหน่วยงานรัฐวิสาหกิจเป็นห้องสมุดที่ประสบปัญหามากที่สุด และห้องสมุดองค์กรระหว่างประเทศประสบปัญหาน้อยที่สุด สำหรับแนวทางการบริการสารนิเทศและความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรร่วมกันที่สำคัญๆ คือ ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศควรมีความร่วมมือระหว่างห้องสมุดทั้งในด้านการจัดหาทรัพยากรสารนิเทศ การจัดทำรายการทรัพยากรสารนิเทศ และการบริการสารนิเทศ ขณะเดียวกันควรมีการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดและบริการของห้องสมุดให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้บุคลากรผู้ทำหน้าที่ให้บริการควรมีความรู้ในสาขาวิชาเฉพาะซึ่งได้แก่ ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และควรมีความรู้ในเรื่องแหล่งสารนิเทศ บริการสารนิเทศ และทรัพยากรสารนิเทศประเภทต่างๆ เป็นอย่างดี